

Vejene er fyldt med fartdjævle

Trafik. Der køres fuldstændig uansvarligt i Danmark. Mange bilister blæser på hastighedsbegrænsningerne og kobler virkelighedsfølelsen fra, når man nu fra det meste af det politiske spektrum pukker så meget på lov og orden og højere straffe, hvorfor så ikke indføre nogle strafbestemmelser, der virkeligt batter?

Af Leif Kajberg

Er man regelmæssig læser af Flensborg Avis, er man ikke i tvivl om, hvor skoen trykker. Avisen bringer næsten dagligt historier om voldsomme ulykker på vejene i Sønderjylland og i Sydslesvig, og i den tysksprogede sektion får vi også et glimt af dramatikken i vejtrafikken i Tyskland. Billedreportagerne med visualisering af sammenkrøllede karosserier og redningsberedskabets rutineprægede tilstedeværelse på ulykkesstedet taler deres tydelige sprog. Vi opdateres derved løbende om bilulykker, væltede lastbiler m.m. Og savner du et samtaleemne til konfirmationsmiddagen, vil du gerne i snak med din borddame eller -herre (måske specielt sidstnævnte kategori), ja så forsøg med hastighed på vejene og årsager til havarier og ulykker. Det er noget, vi tænder på, de fleste af os, og kort tid efter vil dine åbningsreplikker have sat gang i en intens diskussion, som også involverer de nærmest siddende ved bordet.

Dansk fribytterånd

Vejtrafikken, risikofaktorerne, de faktisk forekommende ulykker i Danmark og forestillingerne om, hvad der skal til for at gøre trafikken mere sikker, er et problemkompleks, som rummer flere paradokser. Næsten alle har en mening om, hvordan det står til, hvad der går galt, hvem der er synderne, og hvor man burde sætte mere ind. Konfirmationsgæsterne, næsten alle, kan hver især diske op med deres version af, hvad der er galt ude på de danske veje og i byerne, hvor de fihjulede er årsag til de stadigt stigende trængselsproblemer og de politisk afledte krav om vejudvidelser og motorvejsudbygning.

Rigtig mange danskere er også på bilismens område præget af den danske fribytterånd, en grundlæggende autoritetskepsis og den tilbøjelighed til at nedvurdere eller helt se bort fra ekspertudsagn, som en vis statsminister i en berømt nytårstale direkte opmuntrede til. For ekspertviden er der ellers nok af. Der er ikke mangel på kortlægninger og undersøgelsesresultater

ARKIVFOTO

Mange danskere er også på bilismens område præget af en grundlæggende autoritetskepsis og den tilbøjelighed til at nedvurdere eller helt se bort fra ekspertudsagn, som en vis statsminister i en berømt nytårstale direkte opmuntrede til.

vedrørende trafikikkerhed og ulykkesfaktorer m.m. Som det klart og overbevisende dokumenteres i rapporten »Trafikkerhed ifølge danskerne«, så er den helt gal med danske bilisters indstilling til det at køre for stærkt og bilisternes opfattelse af farten som risiko-accelererende faktor.

Hastigheden er nøgleproblemet. Der er simpelt hen evidens for, at danskerne kører alt for stærkt, og de fleste tænker ikke nærmere over, at de bryder reglerne og er på kant med loven.

Uvidenheden om konsekvenserne af hasarderede hastighedsforøgelse er også udbredt. Mange er tvøvende over for meldingen om, at fart skal dæmpes og at hastighedsgrænser skal overholdes. Og selvikkerheden bag eget rat i egen komfortabel dyt er tårnhøj hos bilisterne på de danske veje. Men hvorfor være så optaget af ulykkesstatistikken og omkostningerne ved trafikulykterne? For, som Anders Hede (forskningschef, TrykFonden) og Stine Carsten Kendal (Innovationsdirektør, Mandag Morgen) påpeger i rapportens forord, går udviklingen jo den rigtige vej.

Mange paradokser

En målrettet indsats for øget trafikikkerhed har bidraget til at sænke antallet af dræbte og tilskadekomne betydeligt i de seneste år. Faktisk fremgår det af en tabel på side 9 i dokumentet, at Danmark er syvendebedst til trafikikkerhed i EU. Men der kan udrettes meget mere. For hvordan kan det være, at andre nordeuropæiske lande, som vi naturligt kan sammenligne os med, ligger bedre placeret i landestatisikken end Danmark? England, Finland, Holland, Sverige og Tyskland har således alle et lavere antal trafikdræbte pr. million indbyggere.

Ekspertter og forskere har taget fat om nælden, systematiseret og formidlet undersøgelsesdata og i deres opsummering sat fingeren på

de ømme punkter. I formuleringen af fem paradokser giver de således deres bud på, hvor problemerne ligger:

- Første paradoks: Danskernes holdning til spirituskørsel stemmer ikke overens med deres adfærd
- Andet paradoks: Fart er en fast del af den danske trafikultur - og så selv om det er meget farligt
- Tredje paradoks: Danskerne tror, at trafikken er farligst i byerne - men ulykkerne sker mest på landet
- Fjerde paradoks: Danskerne tror, at ældre bilister er farlige - men faktisk kører de ældre bedre end de yngre
- Femte paradoks: Danskerne bakkere op om kontrol og regulering - også selv om de fleste samtidig bryder loven ved at køre for stærkt.

Myter tages således ved vegebene af dem, der ved noget om tingene. Eksempelvis får den udbredte forestilling om de ældre bilister som faremoment på vejen sig et gevaldigt skud for boven. Derfor, vend gluggerne den anden vej, ret opmærksomheden mod dem i den anden ende af aldersspektret: De unge mænd. Det er ikke mindst de unge fartivrige fyre - viser statistikken - der er de potentielle skadevoldere i trafikken.

Vis gruen og smerten

Kampagner for reduceret hastighed, bedre trafikultur og mere brændstofbesparende kørestil er generelt lidt for pæne og tandløse i Danmark, men måske kunne man skrue bissen lidt på. Også selv om det ikke matcher den danske tradition og stilart.

Man er meget hurtige til at feje op efter det, der i medierne typisk betegnes som »uheld« (benævnelsen ulykker ville være mere præcis). Og smerten og sorgen, og de enorme forringelser af livskvalitet for de lemlæstede og deres pårørende, gemmes bekvemt væk fra offentligheden. Og så kan livet ellers gå videre, og hovedparten af bilejerne

kan fortsat trykke på speederen og jage videre på vejene uden for byerne over det tilladte fartmaksimum.

Der er en forståelig tendens til at skjule alt det ubehagelige ved motortrafikken, når det går galt. Men måske skulle man i højere grad lægge pænheden på hylden og i stedet i højere grad udstille gruen og smerten. Måske skulle man vente lidt med at fjerne bilvragene og blot slæbe dem ud i vejkanterne eller i nødsporet på motorvejen vel vidende, at det på en uheldig måde vil aflede de forbirendes opmærksomhed og dermed i sig selv optræde som endnu en ulykkesrisiko! Skrækpropaganda virker ikke, har vi ofte fået at vide. Og det kan da godt være.

Alligevel synes nærværende kronikør godt, at man kunne lade sig inspirere af eksempler fra andre lande. Jeg så for eksempel på en cykeltur i Sydslesvig i 2001 plakater opsat langs større veje med afbildning af forventningsfulde gribbe og nedenunder teksten: »Hallo Raser, wir warten!« Alvor og humor forenet.

Omkostningerne ved at køre for stærkt er talrige. Det er ikke bare menneskeliv, der går tabt. Tusindvis af dyr trafikdræbes hver uge efter konfrontationen med de fartglade danskeres »lækre slæder«. Selvklart ville et øget omfang af disciplineret bilkørsel også være til fordel for mange vingede skabninger og dem med fire poter eksempelvis. Et oplagt sag for Dansk Folkeparti og fra eks-DF'eren Christian Hansen fra den næsten glemte partidannelse Fokus.

Lov og orden?

Strafudmålingen ved færdselsforelser, og når ansvaret for ulykken skal placeres, er også et paradoks. Lovovertrædelser på asfalten har det med at blive nedtonet i den kollektive bevidsthed og fremstår sædvanligvis mildere i lyset af den

forhandlingsmoral, som danskerne er kendte for at praktisere. Hjemmeroverier er noget helt utilstedeligt og udsat for en voldsom kriminalisering. Det er den igangværende ophedede diskussion om grænsekontrollen et klart vidnesbyrd om. Men trafikdrab som følge af sløseri, grov uansvarlighed og frakoblet virkelighedsfølelse udløser ikke samme hjørstede krav om handling og skærpede straffe fra højrepopulistiske politikere. Men hvorfor egentlig ikke? Og når man nu fra det meste af det politiske spektrum pukker så meget på lov og orden og højere straffe, hvorfor så ikke indføre nogle strafbestemmelser, der virkeligt batter? Eksempelvis noget med fradømmelse af kørekort i fem år, bøder i størrelsesordenen 100.000 kr. eller mere ved overskridelse af fartgrænser og tilsvarende former for stærkt risikobetonet kørselsadfærd.

Rapporten tegner et i nogle henseender overraskende billede af den danske trafikultur, og den fortjener at blive udbredt og taget alvorligt af både politikere og befolkning. Og dens budskaber har ikke mindst adresse til de mange bilende danskere, for hvilke »køreglæde« og det at aktivere speederen ud over det lovligt acceptable åbenbart er en uadskillelig del af det almindelige velvære.

Trafikkerhed ifølge danskerne - 5 paradokser om sprit og fart i trafikken. TrykFonden, Mandagmorgen, maj 2011. 36 s. ISBN 978-87-90275-30-3. Tilgængelig i elektronisk form på: <http://www.e-pages.dk/trykfonden/129/4>

Leif Kajberg er næstformand i Rådet for Bæredygtig Trafik og bor i Bagsværd.

Kunsten at sejle

FLENSBORG. Maleren Birgit Bugdahl fra Oksagerskov (Auserholz) udstiller i juli akrylbilleder i »Werftcafé« i Museumsverft i Flensborg. Det er abstrakte impressioner over temaet »at sejle« samt portrætter. Alle billeder er i små formater og vises sammen med fotos, der har »skibsfart« som tema. (FIA)

